

DE VIER ELEMENTEN EN HUN BETEKENIS.

Met de vier elementen worden bedoeld de oude elementen, maar waarbij men vergeten heeft dat er ook nog een vijfde bijhoort. Het is niet alleen water, aarde, vuur en lucht, er is ook nog ether. Als we de zaak bekijken dan zien we onmiddellijk dat het een indeling is die op velerlei manieren in de oudheid is gemaakt.

Wij hebben in China de vier winden. Daar is ook weer een kracht die de winden en in feite het weer beheerst. Wij kunnen dit zien als we kijken naar de verschillende gestalten die samen eigenlijk de hoofdgod vormen: Brahma, Vishnoe, Shiwa en Krishna die alles bezielt. Wij hebben hier dus te maken met een indeling die heel vaak voorkomt en wordt gebruikt om de evenwichten in de natuur na te gaan.

Als je spreekt over die oude elementen, dan denk je: dat is de opbouw van het leven. Maar er is veel meer want er zijn een aantal krachten en elementen die behoren tot b.v. vuur. Vuur kun je bestrijden met water. In de oude geneeskunde gebruikte men bij koorts (een verschijnsel van vuur) in de medicijnen water of elementen die aan water waren ontleend. Dat was lang voordat de Kneippkuur werd uitgevonden.

De situatie waarin het leven zich bevindt, is eigenlijk een heel wonderlijke. De marge waarbinnen leven zoals dit op aarde bestaat mogelijk is, is betrekkelijk smal. Dat vergeet men tegenwoordig wel eens, maar het is toch werkelijk waar. Wat blijkt nu? Altijd weer is er kwestie van evenwichten. Eén kleine verstoring van uw intern evenwicht en u wordt ziek, u wordt gek of u bent niet meer in staat u te beheersen enz. Nu hebben die oude denkers, want deze leer is waarschijnlijk al terug te voeren naar ongeveer 10.000 v. Chr., geprobeerd om die levensbeginselen overal terug te vinden.

Aarde is dus niet alleen maar de grond. Neen, aarde is alle krachten en elementen samen die met de wereld zelf zonder meer verbonden zijn. Water is amorf maar het is gelijktijdig een belangrijk bestanddeel van alle leven. Daar waar echter teveel water komt, is leven weer onmogelijk. Dus het water bevat ook een aantal planten. Er zijn soms zouten die onder water worden gerekend.

Dan krijgen we vuur. Vuur is een omzettingsproces. Wij weten nu dat het een versnelde oxygenatie is die materialen verteert en ontbindt in hitte en restproducten. Maar dat wisten ze vroeger niet. Het enige dat ze wisten was: vuur had macht. Vuur was een bescherming tegen de kou, tegen wilde dieren. Maar het was ook een gevaar; het kon je verteren. Het vuur kwam uit de aarde, uit de vuurspuwende bergen. Het ene ogenblik was het een zegen, het andere ogenblik een plaag. Wanneer er echter een beheerst vuur was, dan was dat een bron van warmte, van zekerheid. U weet dat er zelfs in de Romeinse tijd een vuur werd gestookt waar een aparte vrouwenorde ervoor zorgde dat het nooit uitging (de Vestaalse maagden), de verering van het vuur dus.

Lucht was het onbekende element. Vergeet niet, de mensen dachten in de tijd dat deze indeling gold geocentrisch. De geesten in de lucht waren eigenlijk de uitingen van de hemelwereld die ergens bij de sterren en planeten lag. De grote goden zijn eigenlijk allen een beetje luchtgoden. Kijkt u maar naar Donar of Zeus. Zij razen door de lucht, ze gooien met hun bliksems. Ze zijn kort en goed datgene wat de aarde beheerst.

Het vijfde element: de ether is er eigenlijk bijgekomen in de Griekse tijd. Dit begrip is niet veel ouder dan 2500 à 2600 jaar. De ether werd gesteld als het bezielende element. Dat kunt u beter begrijpen als u beseft dat de mens in zichzelf een licht is gaan ontdekken. Het is niet alleen dat de filosofen spreken over 'de daemon in mij', maar ook het innerlijke beleven, de inwijdingen waarbij innerlijke belevingen en beproevingen al enige tijd een grote rol speelden. Daardoor kwam men tot een vijfde element dat alle andere elementen doortrekt.

Geen van de elementen die ik heb genoemd kan bestaan, tenzij de ether er is die gelijktijdig een bindend element vormt en een gestalte mogelijk maakt, maar aan de andere kant door

zijn geartheid de omzetting van het ene element in het andere. En dan zitten we meteen in de moeilijkheid.

Het is natuurlijk erg leuk te zeggen: Dat is een kwestie van ouderwetse geneeskunde of ouderwetse filosofie. Maar hoe lang is het geleden dat in Europa deze indelingen nog werden gebruikt? Denk aan Paracelsus (Theophrastus Bombastus von Hohenhem). Een man die als mysticus maar ook als alchemist en als geneeskundige een heel grote reputatie genoot en die heel veel wist te doen, ook met de beperkte middelen van zijn tijd. Deze man rekende met de vier elementen. Hij ging zelfs verder dan dat.

Aan de elementen worden bepaalde geesten toegeschreven. In de aarde leven bepaalde aardgeesten. Er zijn luchtgeesten en vuurgeesten (salamanders). (Salamanders zijn er nu nog, maar het zijn geen vuurgeesten, het zijn politici). Al deze elementen waren benoembaar in hun aspecten. Dat is misschien wel het meest interessante van de hele zaak en tevens de grootste moeilijkheid.

Een aspect van vuur heeft een bepaalde naam. Ik kan zeggen Loki, maar dan is het gelijktijdig vernietigend. Ik kan het ook de naam geven van de één of andere vulkanische godheid; maar dan is hij gelijktijdig vormend en vernietigend.

De namen die aan al die aspecten zijn gegeven zijn nogal uitvoerig. Voor uitwerkingen bestonden er een aantal namen (men zei ook wel engelen en demonennamen) die tot 200 opliepen. Er waren zoets van 600 watergeesten, zo'n 200 vuurgeesten en 150 grote luchtgeesten.

Deze Von Hohenheim maakte nu een soort amulet dat het geneeskundige werk a.h.w. moest versterken. Wat deed hij daarbij? Hij koos die tekens en aspecten die het evenwicht zouden herstellen. Een bepaalde kwaal, zo redeneerde hij, kan een tekort aan iets betekenen. Bijvoorbeeld: ik heb een kalktekort geconstateerd. Kalktekort betekent een bepaalde medicatie, maar dan moet ik ook de aardgeest hebben die ervoor zorgt dat de kalk op de juiste manier zich in dat lichaam afzet. Dus schreef hij een amulet waarop over het algemeen een verbinding met Mars en de zon was aangeduid. Deze naam werd genoemd en bezworen om zijn werk te doen.

Dan zit je ineens te kijken naar een krankzinnige situatie. Wij lachen wel eens als we horen van de hindoe's met hun verschillende goden, deva's en devi's. Maar is het eigenlijk wel zo gek? Als je elk aspect van een verschijnsel een afzonderlijke naam geeft, het personifieert, dan wordt het wel gemakkelijker aanspreekbaar. En als de vorm die je eraan geeft en de werking die het vertoont voldoende overeenstemming hebben, dan heb je een enorm krachtig middel gekregen, een soort psychische stem waarmee wij alleen al door de naam a.h.w. de hele werking, het hele proces kunnen projecteren. Dus zo gek als het lijkt, is het ook weer niet.

Wat moeten wij nu doen met die elementen? De denkers hebben gezegd: Wij moeten ze laten huwen. We vinden daar o.a. de alchemie als één van de belangrijke groepen. De alchemist gaat ook uit van de verschillende waarden die op de oude elementen stoelen. In zijn chemische proeven zal hij altijd proberen stoffen zodanig samen te voegen dat de verschillende waarden van de stoffen per element elkaar a.h.w. opheffen zodat we een neutraal product krijgen. En als ze het een keer vergeten zoals het de Duitse monnik Berthold Schwarz naar men zegt gebeurd moet zijn, dan knalt er iets. Daardoor werd Berthold Schwarz de eerste luchtreiziger van Europa. Er is dus een evenwicht nodig. Of we dat evenwicht nu benoemen aan de hand van de oude elementen of alleen maar proberen om er een aantal goden van te maken, dat maakt niets uit. Wanneer ik probeer een evenwicht te scheppen, dan zal ik er altijd rekening mee moeten houden dat alles in de juiste verhouding moet samenwerken wil er een optimaal resultaat mogelijk zijn.

Dan kan ik mij voorstellen dat een hedendaags geneesheer zijn schouders ophaalt over al die primitieve mensen van vroeger. Hij zegt: ach, die wisten nog niet eens dat er bloedsomloop was. Hij heeft misschien gelijk. Maar het is dan wel typerend dat in het oude Egypte, ruim 1600 à 1700 voor de jaartelling, al een medicijn werd gegeven tegen vormen van bloedarmoede wat zat daarin? Nijlwater (de Nijl was een heilige rivier), roest (geoxydeerd ijzer). Met andere woorden hetzelfde wat u tegenwoordig als staal- of ijzerpillen krijgt toegediend. Er werd dan verder bijgevoegd zout (dat was zeezout en erg kostbaar in die tijd) en er werd een nardusproduct aan toegevoegd. Die vier dingen werden door elkaar gemengd

tot een drankje dat een beetje drabbig was. Dat moest, je dan elke dag drinken, ongeveer een halve kleine kroes. Het zal wel om grote hoeveelheden zijn maar het werkte wel.

Als we kijken bij de Chinezen, dan is het ook duidelijk dat zij in hun oude manier van denken eigenlijk lang voordat ze kwamen tot het begrip Tau (wat juiste ordening betekent) al werkten ook weer met een aanduiding van de oude elementen. Alleen hadden zij er vijf, ze plaatsten de ether er ook bij. Zij spraken ook van een zesde kracht die ze de kracht van de buitenste ruimte noemden. Wij zouden zeggen: de duivel of de demon. Het is een onbestemde wereld die vernietigend is. Die evenwichten werden ook daar gezocht, maar op basis van kruiden. De oudste kruidkunde van China is weer gebaseerd op deze evenwichten. Ik kan niet een kruid geven zonder het andere. Als er een kwaal is, dan moet ik zorgen dat het evenwicht iets zwaarder is op de elementen die tegengericht werken op hetgeen ik wil gebruiken.

Dat de Chinezen daarnaast met de ether ook veel hebben gewerkt, kunt u wel begrijpen, als u de bekende priktherapie (acupunctuur) nagaat. Zij wisten al heel gauw, er zijn twee krachtstromen in het menselijke lichaam en die moeten in evenwicht zijn. Wat vinden we nu in de alleroudste technieken? Dat de ene krachtstroom een luchtstroom en de andere krachtstroom een vuurstroom wordt genoemd. Later worden ze geassocieerd met de rode en de witte Draak. Dus niet met de zwarte Draak, maar met de rode en de witte een heel typisch verschijnsel, maar dat weer wijst op het zoeken naar evenwicht.

Nu heb ik al gezegd: een menselijk leven kan maar binnen betrekkelijk smalle marges bestaan. Wanneer de temperatuur op aarde gemiddeld met 10 graden Celsius daalt, dan zullen we zien dat de bevolking van de aarde aanmerkelijk afneemt en dat een groot gedeelte van de plantengroei daardoor wordt aangetast. Dan zullen we ook nog zien dat het leven in de zeeën anders gaat worden, het gaat zich aanpassen. Veel van wat er op deze breedtegraad nog voorkomt aan vis, zal dan alleen nog daar in de tropen zijn terug te vinden. Krankzinnig misschien, maar het is waar. Als wij de temperatuur 10 graden Celsius verhogen, dan krijgen we in de eerste plaats een aanmerkelijke verhoging van de waterstand in de wereldzeeën, maar gelijktijdig ook een trek naar het noorden van de plantengroei. Wij krijgen ook een totaal andere manier van denken en leven als gevolg van de verhoging van de temperatuur. Denkt u nu niet: dat zal ons niet gebeuren. Als iemand als Gaugin naar Tahiti gaat, zou men zeggen: die man verandert toch niet. Het is een Fransman en bovendien nog een kunstenaar: die zijn nu eenmaal getikt en dat zal hij wel blijven. Maar het wonderlijke is dat deze man in zijn denken maar ook in zijn benadering, tot zelfs in zijn gebruik van koloriet, dus in zijn kunstuiting, aanmerkelijk verandert in die periode. Als het klimaat verandert, verandert de mens. En dan is 10 graden verhoging toch niet veel als gemiddelde.

Verander nu diezelfde temperatuur eens 20 graden, dan blijkt dat er heel weinig leven op aarde nog in het oude ritme kan blijven voortbestaan. Wordt het temperatuurverschil 30 graden hoger of lager, dan kunnen we het leven meestal wel afschrijven. Pas als u dit gaat beseffen, begrijpt u waarom dat evenwicht waarover de ouden net hun synthetische elementen spraken niet zo dwaas is. Als er in een mens een juist evenwicht is, dan is dat allemaal best. Hij is gezond en kan lichamelijk nogal eens wat hebben. Maar verstoor ik dat evenwicht slechts voor een heel klein beetje, dan verandert het gedrag van die mens. De vatbaarheid van hem voor ziekte, zijn werklust, de energie die hij maximaal kan gebruiken voordat hij tot uitputting komt, dat verandert allemaal. Dan is het dus wel erg belangrijk dat we dat evenwicht blijven zoeken en blijven handhaven.

Laten we eens kijken naar de voeding. Planten komen uit de aarde voort, die hebben we nodig. Als u te weinig plantaardig voedsel gebruikt, gaat uw lichaam defecten vertonen. Maar als u te weinig zuurstof krijgt, dan is het precies hetzelfde, want dan is er te weinig vuur in u. U heeft de lucht nodig, omdat in u het vuur van het leven moet branden. Als u te weinig vocht krijgt, u weet het, zonder eten kunt u het een tijd wel doen, maar als u niet kunt drinken dan houdt u het niet languit. Dus is het heel duidelijk. Dat evenwicht speelt wel degelijk een rol.

Het evenwicht speelt evengoed een rol in het milieu als in de mens zelf. Als we het geestelijk willen bezien, dan blijkt dat de psyche daarop reageert. Daar waar een evenwicht is, kan de psyche zich gemakkelijk laten gelden; "het innerlijk" is beheerst. Een kleine afwijking en de psyche kan wel willen, maar het lichaam reageert niet. Dan zeggen de mensen: Zo iemand is traag of lui of dom. Dat is helemaal niet het geval, alleen de werkelijke krachten van het denken en van de geest kunnen niet volledig het lichaam beheersen. Zo wordt duidelijk dat die

oude elementen helemaal niet zo gek zijn. Laten we dan nog verder gaan en kijken of we met die oude elementen misschien vandaag de dag nog iets zouden kunnen doen.

Wat hebben we nodig voor een gezonde samenleving? In de eerste plaats voldoende plantengroei. Het zijn de planten die de omzetting in de lucht mogelijk maken waardoor u beter kunt ademen. Met andere woorden: de aarde en de lucht zijn met elkaar verbonden. Uzelf bent weer nodig om voor de plant belangrijke voeding te produceren. Dat kan alleen door een omzettingproces waarbij uw lichaam eveneens een rol speelt. Het verbrandingselement in uw lichaam, het vuur, speelt dus ook mee. Wij hebben niet alleen plantaardig, maar ook dierlijk leven nodig om een werkelijk evenwicht te krijgen waarin de mens kan leven.

Kijken we dan naar water: planten kunnen niet leven zonder water. Mensen kunnen niet leven zonder water. Dieren kunnen niet leven zonder water. Maar als er alleen water is, dan bestaat er ook niet veel, dan krijgen we hoogstens algen. Pas op het ogenblik dat de elementen in verschillende evenwichten met elkaar functioneren, ontstaat er leven. Laten we daar dan rekening mee houden. Laten we niet proberen om alle planten dan maar te verwerken tot kranten waarin staat op welke partij je moet stemmen. Laten we zorgen dat er bomen blijven. Die hebben we gewoon nodig. Laten we ervoor zorgen dat het water met alle daarin opgeloste elementen als zeewater kan blijven functioneren en niet langzaam een mengsel wordt van teer, olie en plastic. Wij moeten er gewoon voor zorgen dat de wereld gezond blijft. Waarom? Omdat wij dit evenwicht nodig hebben om te leven.

Nu weet ik wel, dat kun je ecologisch heel anders uitdrukken. Maar waarom zouden we dat doen? Waarom moeten wij zoveel wijzer zijn dan die ouden? Zij waren natuurlijk erg primitief, dat ben ik met u eens, maar die hadden dan toch wel verstand van deze dingen. Zij wisten zelfs dat je onder bepaalde omstandigheden met stoffen de regen kunt aantrekken. Rookoffers werden er in Afrika gebracht (vooral in Noord-Afrika) waar vreemd genoeg zouten werden verbrand. Men heeft later diezelfde proeven in o.a. Amerika gedaan waar men fluoriden verbrandde om daarmee een vorming van wolken en neerslag van water uit de atmosfeer te veroorzaken. De oude regenmakers deden het ook. Alleen, zij wisten niets van chemie af. Maar zij wisten wel dat, indien je een bepaald deel van de aarde naar de hemel stuurt, de hemel dan antwoordt met water, dus weer met een ander element, om zo a.h.w. die overdaad beneden te stelpen en het evenwicht te herstellen.

Ik denk dat het niet zo dom zou zijn voor de mensen, als ze zouden proberen die oude indeling nog eens terug te vinden. Als je de tabel van de moderne elementen bekijkt, dan blijkt dat daar ook een zekere volgorde in zit. Als je de elementen telt, dan blijkt steeds weer dat je bij het 4e element gekomen, een element krijgt dat een analogie bezit ergens of een overeenkomst met het eerste. Het is misschien verwarrend om dat te doen, maar waarom zou je niet, als je uitgaat van een evenwichtslaar ook niet uitgaan van een krachtlaar. Kracht ontstaat op het ogenblik dat de juiste elementen in de juiste verhouding op elkaar inwerken.

Ik kan mij voorstellen dat er heel wat mensen zijn die zeggen: Wat heeft dat nu nog te maken met al die oude wijsheid? De oude wijsheid is die van het leven. Al die oude elementen zijn samen ontstaan in een behoefte van de mens om alles wat zich in hem en rond hem afspeelde aan zichzelf te verklaren. Dat wil dus zeggen dat vuur geen feitelijk element is en dat we ook aarde, water en lucht niet als feitelijke elementen kunnen aanspreken in de moderne zin van het woord. Maar het zijn wel degelijk krachten.

Wij hebben te maken met een aantal krachten. Laten we die dan eens bestuderen. Laten we eens zien in hoeverre die krachten kunnen inwerken op al datgene waarmee wij te maken hebben. Laten we ons afvragen waarom het gebeurt. Een heel typisch voorbeeld is onweer.

Hoe ontstaat onweer? O, ik ken de verklaring. Het is wrijving waardoor statische elektriciteit wordt opgewekt die een zodanig hoog voltage krijgt dat ze bij een eventuele doorslag een lichtbaan geeft waardoor ionisatie van luchtdeeltjes ontstaat en een tijdelijke afvoeringsbaan naar de aarde en naar de wolken wordt gevormd zodat negatief zich naar positief kan ontladen.

Is onweer nu alleen maar iets waarbij je met die hoogste punten hebt te rekenen? Ze zeggen het wel en het komt ook vaak voor. Het blijkt echter helemaal niet waar te zijn. Het blijkt dat er soms stukken aarde zijn die ontzettend veel bliksem aantrekken. Wat is de oorzaak daarvan? IJzerhoudend gesteente b.v. trekt meer dan normaal de bliksem aan, dat weten we. Maar hoe komt het nu dat ergens midden op de hei, wanneer de lading van de aarde tijdelijk

negatief is, de bliksemstralen omhoog schieten naar de wolken? En dat terwijl er toch bomen in de buurt zijn en misschien ook nog een kerktoren. Het is altijd op een bepaalde plaats waar regelmatig deze aarde-lucht bliksem zich ontwikkelt.

Als we dat nagaan, dan blijkt in de eerste plaats dat we op dat punt meer dan normaal kies vinden; en dat in veel kalksteen bevattende hoeveelheden. Maar er blijkt ook nog iets anders een rol te spelen: aardstralen. Aardstralen, die wetenschappelijk niet eens bestaan, worden vreemd genoeg op juist dergelijke plaatsen erg veel gemeten. Waarom wordt bij een schijnbare gelijkheid van omstandigheden vanaf die plaatsen het gemakkelijkst een ontlading naar boven gezonden? En waarom zal op diezelfde plaatsen maar heel zelden een bliksem, die in de wolken begint de aarde bereiken? Zou dat een kwestie van evenwicht kunnen zijn? Dat zouden we ons eens moeten afvragen. Zijn er misschien bepaalde regels voor te vinden? Die ouden hadden daar wel regels voor; ze spraken niet over de aanwezigheid van ijzer of bepaalde vormen van kiezel en dergelijke. Wat zeiden zij?

"Daar waar in de aarde de kracht van het vuur werkt, daar zal de bliksem inslaan" Ze hadden gelijk. Metalen door vuur bewerkt zijn nog steeds over het algemeen een geliefkoosd doel.

"Daar waar aarde en water vermengd zijn, daar slaat de bliksem naar boven." Het vuur herstelt dan het evenwicht bij de elementen. Wat er gebeurt, is gewoon dat een verschil in statisch potentiaal wordt opgeheven door overslag. Maar zij, die niets wisten van de reden en de oorzaak van het onweer en de bliksem, die goden hebben verzonnen om de bliksem te kunnen verklaren, die wisten wel, hier is het een kwestie van evenwicht. Dan hebben ze kennelijk met hun primitieve verklaring toch heel wat dingen in de gaten gehouden die de moderne mens misschien weer vergeten is.

Ik zou nu een paar van die regels willen opsommen. In de eerste plaats: Daar waar een element overheerst, veroorzaakt het reactie van het meest strijdige element. Bosbrand b.v. heeft de neiging regenwolken en regen te veroorzaken in de omgeving. In de tweede plaats: Wanneer wij een verstoring van juiste verhoudingen hebben, dan kunnen wij deze herstellen door één van de elementen toe te voegen. Het is duidelijk als een bos goed wordt nat gehouden, dan komt er niet zo gauw bosbrand. In de derde plaats: Er is een Al-verbindende kracht (ether zei men later), die in alle elementen aanwezig is. Hierdoor is het mogelijk de elementen met elkaar te doen wisselen.

Wat bedoelen ze daarmee? Heel eenvoudig, wanneer je aarde en water neemt, kan er vuur ontstaan. Dat is kolder; of misschien niet helemaal. Als we ongebluste kalk nemen en water, ontstaat er hitte. Is er dan droog hout in de buurt, dan kan die hitte zelfs gaan gloeien en daarna ontbranding ten gevolg hebben. Als we vochtigheid hebben en een zekere mate van druk en warmte, dan ontstaat er hooibroei. Hooibroei kan ontstaan in elke wat vochtige hoop en als de warmte groot genoeg is geworden, kan ze omslaan in brand.

Als ik nu de kracht beheers die alle elementen doordeesemt (nu komen we in de richting van een filosofie die niet ouder is dan 27 à 2800 jaar), dan kan ik het ene element omzetten in het andere, want ze zijn opgebouwd uit dezelfde kracht, uit dezelfde materie. Hiervoor worden bezweringen gebruikt waarin men b.v. het vuur bezweert om zich om te zetten in water, het ene element in het andere. Dergelijke bezweringen zijn primitief, maar ze worden tegenwoordig toch nog gebruikt bij bepaalde volkeren. De dogons b.v. hebben er nogal wat van. Ook in Arabië komen ze voor, zij het dat Allah hierbij wordt genoemd. De kracht die alles beheerst, maakt het mogelijk om het ene element om te zetten in het andere. Nu gaat het niet om de verandering van stof, maar om de verandering van werken.

Er zijn kort geleden in een instituut in Leningrad proeven genomen met iemand die paranormaal begaafd is en die kennelijk materialen en materie kan beïnvloeden. Geconstateerd is b.v. dat zo iemand de geleidbaarheid van koper- en zilverdraad aanmerkelijk kan verbeteren of verminderen. De werking is niet blijvend, maar houdt wel enkele uren na de behandeling aan. Deze man gebruikt zijn geestkracht en verandert daardoor iets in het materiaal, maar het is chemisch niet constateerbaar. Bij onderzoek blijft het koper koper en het zilver zilver. Alleen als je elektrische stroom er doorheen zendt, blijkt er ten eerste een vertraging op te treden. Het duurt iets langer (een microseconde waarschijnlijk) voordat je kunt zeggen: de volle signaalsterkte gaat door de draad heen.

Ten tweede: de eigen weerstand van die draad kan aanmerkelijk worden verhoogd of verlaagd. Dat is onmiddellijk meetbaar, zoals u weet.

Laten we nu eens stellen dat iemand die de innerlijke kracht beheerst, in staat is om de andere elementen tot op zekere hoogte te beheersen. Hij kan ze natuurlijk niet teniet doen, maar hij kan er iets in veranderen waardoor ze tijdelijk reageren, alsof ze ten dele een ander element zouden zijn. Laten we dat weer overdragen naar de paranormale geneeskunde.

Er is een magnetiseur. U heeft hoofdpijn. Hij zegt: Ik zal die even wegnemen. Waarop hij met gefronst voorhoofd begint met de handen om zich heen in de lucht te zwaaien. Dat zal misschien suggestie zijn. Maar hoe kan het dan dat de hoofdpijn werkelijk verdwijnt? Dat is niet één keer gebeurd, maar vele keren. Dat gebeurt ook als de mens in kwestie niet eens op de hoogte is van wat er plaatsvindt. Dan kunnen we dat alleen maar verklaren doordat er iets wordt veranderd. Wat is nu een pijnimpuls? Dat is ofwel een organische onevenwichtigheid, danwel het is een tijdelijke overgevoeligheid van dat deel van het zenuwstelsel dat daardoor feller reageert dan normaal. In beide gevallen schijnt die magnetiseur de zaak te kunnen rechtzetten. Dat doet hij eigenlijk alleen met zijn wil, want dat in de lucht zwaaien met de handen is niet altijd noodzakelijk. Het is bekend dat als mensen zich intens innerlijk instellen op een andere persoon dat dan die verandering ook optreedt.

Mag ik nu een vreemde veronderstelling wagen? Als nu die energie waar het om gaat behoort tot de ether, dan is het daardoor mogelijk veranderingen tot stand te brengen. Als die veranderingen nu niet specifiek zijn, zoals het door mij geciteerde geval in Leningrad, maar gewoon worden gemaakt op grond van een gedragsnorm van een lichaam, dan denk ik dat je automatisch het juiste evenwicht instelt. Daarom heb ik ook gezegd: We moeten dat vijfde element toch niet helemaal vergeten. Als de ether een verklaring heeft gegeven voor heel veel eigenaardige fenomenen die we kennen uit de klassieke tijd in Griekenland, in Rome, zelfs ook in het latere Egypte, dan mogen we zeggen: Het werken met die elementen op zichzelf is het werken met een natuurlijke toestand die we nu toevallig in vieren hebben gedeeld met een vijfde daar boven zwevende kracht. Wanneer die evenwichtigheid, hoezeer ook hypothetisch in benoeming en indeling, feitelijke resultaten geeft, dan moeten we concluderen dat ten eerste de indeling van de oude elementen toch doelmatig is, ook al is ze niet feitelijk en bewijsbaar juist. Ten tweede: dat wij op grond van die oude ervaringen ook in de moderne tijd bepaalde proeven zouden moeten nemen, al is het alleen maar om uit te vinden in hoeverre dit ook in onze moderne technieken bruikbaar is.

Ten derde: dat gebruikmakend van de ether of zielekracht er invloed wordt uitgeoefend op de andere elementen, wordt op het ogenblik reeds hier en daar uitvoerig en wetenschappelijk bewezen. Dan denk ik aan al die paranormale begaafdheden die lopen van wichelroede af tot telekinetische effecten toe. Als geestkracht invloed heeft op materie, zou het misschien aardig zijn om eens na te gaan of wij daarmee ook kunnen bereiken dat een bepaald element in een bepaalde stof tijdelijk sterk overheerst.

Dat zou kunnen betekenen dat je op afstand iets in brand kunt steken. Er zijn paranormaal begaafden die dat kunnen. Het zou kunnen betekenen dat je de vochtigheid op een bepaalde plaats zou kunnen doen toenemen. Dan zou het misschien tijdelijk aanmerkelijk, zelfs mogelijk zijn om in woestijnen nieuwe oases te kweken, als je maar verstand van zaken hebt. Laten we eens zien of dat mogelijk is. Als het mogelijk is (volgens mij zal dat op den duur het geval blijken te zijn, er is alleen oefening en training voor nodig) dan zouden we moeten terugkeren tot die oude oerregel die zegt dat alleen daar waar alle krachten van de natuur, in casu de elementen, in evenwicht zijn de mens een werkelijk volledig bestaan kan leiden en meester is van de wereld. Maar dat daar waar één element, hoe dan ook, overheerst, de mens de slaaf wordt van alle elementen.

Commentaar?

❖ *Kun je met deze technieken ook een landschap vormen?*

Je kunt met deze technieken niet een landschap vormen, maar je kunt wel condities scheppen waardoor een bepaald landschap waarschijnlijk wordt. Je kunt dus niet zeggen: Ik maak er een parklandschap van. Je kunt wel zeggen: Ik schep een evenwicht waardoor een gemiddelde groei van planten waarschijnlijk is. Deze trekt dan als vanzelf een evenwichtig dierenleven aan waarin voorkomen zoveel insecten, zoveel gevleugelde dieren, zoveel zoogdieren enz. enz.

DISCUSSIE

- ❖ *Zijn de vier elementen universeel, dus geldend voor het hele melkwegstelsel? Is het evenwicht ook universeel?*

Dat is een vraag waarop je eigenlijk geen antwoord kan geven. Als je uitgaat van een op ervaringen, denken en mystiek gebaseerde indeling, dan kun je die natuurlijk overal van toepassing verklaren. Aan de andere kant is het wel zo dat er heel veel sterren en planeten zijn waar de evenwichten heel anders liggen dan op aarde. De mystieke samenstelling van een evenwicht waarbij het evenwicht verder dus niet wordt bepaald tussen de vier elementen en het vijfde element, zou je mijns inziens wel kunnen gebruiken voor de hele kosmos.

- ❖ *Kan men dan zeggen dat de vier elementen in een evenwicht van elementen van universele energie zijn in een speciale toestand? Hoe kan men zich het best algemeen instellen om dit evenwicht met deze elementen te bereiken, ook geestelijk?*

Nu komen we zwaar in de mystiek terecht. Je kunt natuurlijk stellen: er is één Oerkracht die zich manifesteert in vier meer stoffelijke richtingen daarvan die elk op zich dan weer de basis vormen van een niet nader te bepalen aantal specifieke uitingen. Wanneer ik mij instel op het evenwicht van deze elementen, dan moet ik én de elementen kennen én het evenwicht dat voor mij bepalend is. Stel ik mij echter weer in op de beheersende, de originerende kracht dan zal deze het daarin voor mij bevatte evenwicht vanzelf tot stand brengen. En dan kom ik tot de conclusie dat iedereen, die zich op de Oerenergie (of je die nu God noemt of wat anders) op de juiste wijze oriënteert daardoor ook voor zichzelf en ook rond zichzelf de evenwichtigheid tussen die vier manifestaties (de vier elementen) bevordert. Dit houdt weer in dat alle deelmanifestaties van elk element dus ook ten aanzien van het centrum van deze harmonie harmonisch zullen reageren. Dus als u vraagt: Hoe kunnen we ons daarop geestelijk instellen, dan kan ik alleen maar zeggen: Als u probeert één te zijn met de Al-kracht en deze in Uzelf als een harmonie ervaart, zult u die harmonie in en rond u ook tot stand brengen.

- ❖ *De Chinezen noemen ook hout als een van de vijf elementen. Is dat zo?*

Neen, dat is niet helemaal juist. Er bestaat wel een theorie dat hout, zijnde een levende materie, wordt gezien als een bijzondere manifestatie van de aardkracht en als zodanig vooral ten aanzien van goden, geesten en demonen alsook ten aanzien van de mens een bijzondere invloed uitoefent. Vandaar dat bij een z.g. 'geestenpoort' tenminste de drager van hout dient te zijn. Oorspronkelijk was dat zelfs nog van eiken-, of ebbenhout. Het is dus niet zo dat hout zonder meer als een afzonderlijk element kan worden beschouwd, als we uitgaan van de vroegere basis van beschouwing van de elementen, waarop ik in mijn inleiding heb gewezen. Later zijn er een aantal indelingen gekomen waarin steen ten aanzien van hout ook nog weer bijzonder wordt omschrijven. Beide, steen en hout, worden dan toch nog weer beschouwd als een manifestatie van de aarde of de aardkracht.

- ❖ *U sprak over de Chinese indeling van vijf: de vijf tonen, de vijf smaken, de vijf elementen.....*

Zeer waarschijnlijk dat zij al van het begin af aan -- en dat is dan erg vroeg geweest in vergelijking met andere landen - hebben gewerkt met ideogrammen. Bij deze ideogrammen zijn de vijfhoeken van bijzonder groot belang geweest. Later zijn deze ook in wichelboeken en dergelijke terecht gekomen. Als zodanig geeft het vijfvoud in het bijzonder de kosmische samenhang weer. De kosmische samenhang is mede lots- en plaatsbepalend t.a.v. elke persoonlijkheid. Hun grote behoefte aan ordening die ze altijd wel hebben gehad en een aaneensluiting binnen een bepaalde ordening vooral, heeft mijns inziens tot dit vijftal bijgedragen waarbij we ons ook nog kunnen afvragen of die heel verre voorvaders misschien dit vijftal hebben genomen omdat ze een hand met vijf vingers hadden.

- ❖ *Wilt u iets zeggen over de symboliek van de vier elementen in de astrologie.*

In de astrologie heeft men geprobeerd de sterrenbeelden in eigenschap te omschrijven door ze te associëren met de vier oude elementen. Het houdt in dat het karakter van een sterrenteken voor degene die er onder geboren is, wordt bepaald door het lucht-, water-, vuur- of aardeteken dat het is. Daarbij blijkt dat naarmate een vluchtiger element beheersend wordt geacht, ook de karakteristieken iets vluchtiger of moet ik zeggen speelser zijn. In zoverre kun je zeggen: het is een indeling die wel veelzeggend kan zijn. Laten we echter niet vergeten. De astrologie, ook zoals ze nu wordt beoefend, is eigenlijk een wichelwetenschap. Dat wil zeggen

dat men uitgaande van een aantal verschijnselen kwam tot een aantal conclusies. De duiding van de verschijnselen heeft men voortdurend gecorrigeerd aan de hand van het al dan niet waar worden van die conclusies. Hierdoor zou je, kunnen zeggen dat de indeling is gemaakt niet in de eerste plaats omdat de tekens tot een bepaald element behoren, maar om de karakteristiek die men in een bepaald element meende aan te treffen te gebruiken om het teken nog in het bijzonder en ook ten aanzien van zijn harmonischen erg scherp te omschrijven.

❖ *De elfen worden wel eens de bezielende krachten van de elementen in de natuur genoemd. Hoe manifesteren zij zich als bringers van het evenwicht?*

Ja, dit is een beetje lastig. Als u begint over elfen, dan denk ik aan Oeteldonk, daar hebben ze een Raad van Elf. Dat is toch zeker geen evenwicht; dat is eerder een georganiseerde chaos. Als we aannemen dat de elfen, zoals u ze noemt, natuurgeesten zijn die in het bijzonder met het plantenleven verbonden zijn, dan is het duidelijk dat ze sterk zullen gehoorzamen aan alle ritmen die het plantenleven beheersen. Hun werken aan het evenwicht in de natuur moet gepaard gaan met een bijzonder sterk de nadruk leggen op deze ritmen zowel in hun eigen gedragingen als in het leven van de planten waarmee ze te maken hebben. De praktijk wijst echter uit dat de elfen niet de gehele natuur beheersen, maar dat ze eerder optreden als een volkje dat in een sterke binding met de natuur leeft, maar alleen in die gebieden waarin een voldoende rust, een sereniteit heerst om hen een redelijk leven mogelijk te maken. Dat betekent dat ze dan gestoord kunnen worden door allerlei wenselijke gedachten, laat staan door menselijk verkeer. Je kunt dus niet zeggen dat de elfen evenwicht scheppend zijn, omdat zij niet overal en gelijk actief aanwezig zijn. Wel kun je zeggen dat ze worden beheerst door dezelfde ritmen die voornamelijk het plantaardig leven op aarde beheersen, o.a. een maanritme dat nogal sterk is. Als gevolg daarvan versterken zij dit ritme in het plantaardig leven daar waar zij aanwezig zijn. We zouden kunnen zeggen: zij harmoniseren de buurt wel, maar ze zijn niet voor alle eventuele harmonieën waarbij het plantaardig leven op aarde betrokken is, verantwoordelijk.

❖ *De temperamenten van mensen worden soms als vier elementaire krachten aangeduid b.v. bij sommige indianenleren als vier windstreken. Is die toepassing juist en hoe is ze praktisch te hanteren?*

Ik heb dit reeds beantwoord in de vorige vraag over astrologie. Als iemand nogal erg materialistisch is en zwaar op de hand; dan kun je zeggen: die is aardgebonden. Als iemand zich ontzettend snel aanpast, maar eigenlijk geen karakteristiek heeft die voor het 'ik' bindend is, die blijvend is, dan kun je spreken van een figuur waarbij water een rol speelt. Heb je te maken met iemand die ontzettend snel warm loopt, dan spreek je over een vuurtemperament, met andere woorden hier blijken de emoties vertaald te worden als vuur. Heb je te maken met iemand die betrekkelijk gelijkmoedig en soms toch stormachtig door de wereld gaat zonder zich met de kleine dingen al teveel bezig te houden, dan spreken we van een luchtteken. We kunnen ook spreken van een luchtpersoonlijkheid. Een luchtpersoonlijkheid neemt vele dingen luchtig op, ofschoon hij gelijktijdig dat wat in de weg komt op een stormachtige wijze uit de weg pleegt te ruimen. Dit is een tamelijk willekeurige indeling die je ook op een andere manier kunt doen en wat je dan flegmatisch, sanguïsch etc gaat noemen. Het is maar een naam die je eraan geeft.

❖ *Is het ook zo dat bij mensen die warm lopen de temperatuur ook stijgt?*

Dat kun je wel zeggen, want een bekend verschijnsel van 'warm lopen' is het ontstaan van een blos, een sterke doorbloeding van de opperhuid. Er zijn inderdaad mensen die wanneer ze warm lopen langzaam maar zeker een zeer socialistische kleur aannemen. Bovendien, dat is een ander aspect maar het is misschien wel interessant om te weten, niet alle mensen vertonen dit. Er zijn een aantal mensen die, als ze emotioneel ergens zeer sterk bij betrokken zijn, een lichaamstemperatuurverhoging van ½ tot zelfs 1½ graad opbrengen. Maar als het 1½ graad wordt, dan zijn ze werkelijk zo wit ziedend dat ze bijna van de graat vallen. Het typische is dat deze temperatuursverhoging niet bij de vurige typen voorkomt, maar vreemd genoeg vooral bij de aardgebonden, die eindelijk een keer goed in beweging komen. Zij hebben dan meer iets van een Juggernaut; die gaan over alles heen. Naarmate ze meer kapot maken, worden ze woedender en voelen zij zich geneigd om nog meer kapot te maken. Dat is heel typisch.

❖ *De transformerende kracht van het 5e element wordt ook in verschillende yoga-leren genoemd. Staat deze kracht gelijk aan de innerlijke verlichting?*

Neen. Innerlijke verlichting is het besef van de kracht, niet de kracht zelf. Maar de innerlijke verlichting kent de kracht en kan haar dus hanteren. Wij kunnen echter de kracht zelf en het bewustzijn waardoor de kracht hanteerbaar wordt niet op één en dezelfde lijn stellen. Het is in de Veda's op vele wijzen aangegeven. Wanneer wij innerlijk tot een besef komen waardoor wij in het 'ik' de totaliteit kunnen aanvaarden en ons er één mee gevoelen, dan beseffen wij de kracht zoals ze uitgaande van dit geheel zich in verschillende vormen manifesteert. En dan zijn wij meester van al wat zich in die vormen toont. Eén van de aardigste voorbeelden daarvan is uit het leven van Krishna de manier waarop hij verschillende demonen verslaat. Die verhalen zijn alle op ditzelfde principe gebaseerd. Als u ze een keer naleest, dan geef ik u in het bijzonder de raad te denken aan de demon die zich verandert in een slang die alle herdersgezellen van de jonge Krishna plus zijn kudde opslokt. Wat doet nu Krishna? Hij blijft in de bek staan en blokkeert a.h.w. die bek waardoor alles terug kan gaan. Dan is daar nog een typisch aspect bij: wanneer je met deze kracht in evenwicht bent, word je daardoor gestimuleerd om in jezelf die kracht te erkennen. De erkenning van de kracht is verlichting. Vandaar dat men zegt: De demon die door Krishna wordt overwonnen, is toch gezegend omdat hij door hem tot de verlichting komt. Dat is heel typisch. In dit geval is het een bepaald type van de Hindoeleer. Het beeldt wel ongeveer uit wat u ook in yogaleringen kunt terugvinden. Wanneer ik de volledige stilte in mijzelf vind, dan besef ik in en vanuit mij de krachten die werkzaam zijn en kan door het besef van de kracht die werkt bepalen hoe zij werkt.

❖ *In hoeverre werden de elementen bij oude inwijdingswegen of beproevingen gehanteerd? Hoe kon door die proeven een innerlijk evenwicht gerealiseerd worden, als dat zo is?*

De elementen werden gebruikt als basis voor de verschillende overwinningen die een mens in zichzelf moet behalen voordat hij tot een aanvaarding van zichzelf kan komen in het kader van een bepaald element. Dan blijkt dat zelfs bij de meest simpele inwijdingen, zoals die in de tempel van Poseidon plaatsvonden, men inderdaad gaat door het duister, door het vuur, door de ruimte (luchtbeproeving) en op een gegeven ogenblik zich bedreigd voelt door een overstroming (water), terwijl men onder de grond is en alle elementen daarbij betrokken zijn. De overwinning is dus eigenlijk niets anders dan het niet meer vrezen, het jezelf kunnen zijn ondanks de uiting van de elementen. Iets soortgelijks vinden wij bij de inwijdingen van de Mithras-godsdienst (de stierengod die de zon overwint). We vinden het ook terug in bepaalde geestelijke inwijdingen. In Egypte ligt het in de wijze waarop degene die wordt ingewijd a.h.w. sterft en herrijst. Hij doorloopt daarbij ook stadia waarin duister, water en vuur moet worden overwonnen. Ook in de z.g. Dalmatische School was het gebruikelijk om via suggesties iemand te confronteren met een begraven worden onder aarde, een zich bevinden in een oceaan, het moeten gaan door een veld van vuur en tenslotte door de storm te worden meegevoerd. In alle gevallen diende men door concentratie de meerdere te zijn van het element. Het komt dus in vele verschillende inwijdingen voor. Ik heb er een paar selectief genoemd, er zijn er veel meer. Ik geloof dat je in dit geval kunt zeggen dat de angsten van de mens vaak met bepaalde elementen verbonden zijn en dat het hier niet in de eerste plaats gaat om die elementen, maar om het vrij worden van angst en van begeren. Heeft u de oorspronkelijke sprookjes van Duizend-en-één-Nacht wel eens gelezen? Daar komt het verhaal in voor van Djiwar. Hij moet doordringen tot een onderzees paleis en mag zich door niets laten tegenhouden om daar een bepaald juweel te halen. Daar ziet hij rijkdommen en hij mag ze niet begeren. Hij wordt geconfronteerd met monsters en hij mag niet reageren. Dan wordt hij belaagd door allerlei schone maagden die hier alleen op het nudistenstrand zouden zijn toegelaten en hij moet ze voorbij gaan alsof ze hen niets doen. Een heel moeilijke proef! En als dat hem ook lukt, dan wordt hij geconfronteerd met de figuren van vader, moeder, broers en zusters en geliefden die hem allemaal smeken om alsjeblieft niet verder te gaan. En pas als hij dat ook weer heeft overwonnen, komt hij verder. Daaruit zou men kunnen afleiden dat dergelijke sprookjes ook gebaseerd zijn of een uitwerking zijn van een inwijdingsgedachte die, zeer waarschijnlijk in zuidelijk Azië; en noordelijk Afrika een tijdlang heeft bestaan. Het is interessant om dat eens na te gaan.

❖ *Zijn de vier elementen een relatie van de vier aggregatietoestanden: vaste stof, vloeistof, gas en plasma?*

Je kunt die analogie wel maken, maar persoonlijk geloof ik niet dat ze juist is. Iedereen mag daarover denken zoals hij wil. De aggregatietoestanden zijn nl. altijd die toestanden waarin bestaande materie zich manifesteert. De elementen zijn de toestanden waaruit materie zich vormt. Het grote verschil is dus volgens mij dat de elementen wel bepalend zijn voor de

vormwereld die daarbinnen kan ontstaan, maar niet een omvorming inhouden van de ene vorm in de andere zonder meer. Een stof, die normaal vast is, kan weliswaar door vuur zodanig vervluchtigen dat ze gas wordt, maar volgens de leer blijft ze dan toch altijd een aarde-element. Er zijn bepaalde dingen die ik persoonlijk niet met elkaar in overeenstemming kan brengen. Ik ben dus geneigd hierop ontkennend te antwoorden.

❖ *Zijn er misschien ook vier elementaire deeltjes? Wij kennen namelijk: een neutron, een proton .....*

Er zijn er nog veel meer neutrino, ion enz. De neutron kun je dan weer ontleden en dan valt het weer in een 7-tal deeltjes uiteen die samengevoegd zijn op een zodanig vaste wijze dat ze ten aanzien van de omgeving zich gedragen als een geen eigen lading vertonend deeltje materie. Ik geloof dus niet dat je dat kunt doen.

AFSLUITING

We zijn bezig geweest met de vier elementen. Ik heb geprobeerd om dat nu niet erg dogmatisch te doen. Er zijn vele benaderingen denkbaar. Voor mij is het belangrijk dat u begrijpt dat de vier elementen alleen maar een indeling betekenen. Het is alsof men een aantal orden van grootte vaststelt. Als je daar het vijfde element (ether) aan toevoegt, dan geef je a.h.w. een bron aan waaruit het andere mogelijk wordt.

Nu leven wij in een kosmos waarin zeer vele verschillende werelden naast elkaar bestaan. Die werelden kennen elkaar niet en kunnen elkaar soms benaderen. Zoals onze wereld de uwe b.v., omdat we voor een groot gedeelte toch wel parallelle universa zijn op het ogenblik. Het zal duidelijk zijn dat we elke wereld wel als een afzonderlijk geheel kunnen beschouwen, maar er blijkt in elke wereld iets van dezelfde kracht aanwezig te zijn waardoor elke wereld in elke andere wereld zich desnoods beperkt, maar toch wel kan uiten.

Dat wijst erop dat wij de ether moeten zien als iets wat al doordeesemend is, alles doortrekkend, de basis van allé dingen. Het is de achtergrond waaruit zich de verschillende elementen kristalliseren. Dan zitten we heel dicht bij een godsleer die zegt: dat God was voor al het andere en dat uit Hem al het andere is voortgekomen.

Op een soortgelijke manier wil ik dit zien. Maar dan niet alleen als eens voortgebracht hebbend, maar ook voortdurend in stand houdend. De basis van alles is de ether. De vormen kunnen alleen blijven bestaan dank zij de ether, die ze de energie geeft waardoor ze zich kunnen manifesteren. Maar door hun geaardheid bepalen ze de manier waarop de ether zich door de vormen kan manifesteren. Er is een wisselwerking. Ik geloof dat we juist daarom ontzettend voorzichtig moeten zijn met elke benadering waarmee we eenvoudig de zaak maar toepassen zonder meer. Als er één kracht is waaruit alles bestaat, dan is het duidelijk dat elke vorm zich kan oplossen in elke andere vorm. Maar wij kunnen alleen bestaan dank zij het aanwezig zijn van de gekende vormen (de vier elementen) en wel in een aantal specifieke verhoudingen.

Wij zijn voor het bestaan als mens - en naar ik aanneem ook in de vormkende sferen - afhankelijk van de evenwichten die er rond ons bestaan. Wijzelf representeren een invloed die dat evenwicht kan handhaven of kan verstoren. Willen wij het evenwicht handhaven, dan zullen we moeten begrijpen dat hetgeen in de mens het dichtst bij de ether komt en de grootste invloed daarop kan hebben het innerlijke wezen is, de geest, de ziel inclusief een deel van het bewustzijn. Als wij daarin harmonie en rust vinden, dan zullen wij onwillekeurig die rust overdragen aan alle elementen zoals die zich rond ons manifesteren. Wij zijn dan harmonisch.

Op het ogenblik, dat wij - hoe dan ook - door eenzijdigheid of door gebondenheid aan bepaalde verschijnselen ons te zeer uit dat evenwicht terugtrekken in onszelf, beïnvloeden wij onze omgeving onevenwichtig.

Het is een algemeen bekend verschijnsel dat een mens die zich schuldig voelt, de neiging heeft om zichzelf te bestraffen door foute handelingen te doen. Die fout wordt niet als zodanig beseft, maar men vertekent eenvoudig zijn beeld van juistheid en komt daardoor tot de zelfbestrafing. In de psychologie kunt u daarover voldoende gegevens vinden.

Als dit in de mens al zo geldt, zou het dan niet gelden voor de relatie tussen mensen en de omgeving? Ik heb het gevoel dat ook voorwerpen, stenen, planten u vijandig of

vriendschappelijk gezind kunnen zijn ook als dat geen bewuste uiting is van deze op zich lage of geen bewustzijn bezittende stukken materie.

U stelt een relatie. Deze relatie manifesteert zich ook in gebeuren, in ontwikkeling. Daarom is het erg belangrijk dat de mens leert de innerlijke rust te vinden en te handhaven. En vanuit die innerlijke rust en zijn innerlijke kracht rond zich dat evenwicht zoveel mogelijk uit te breiden en te herstellen.

Omdat elke mens tenslotte dezelfde basiswaarden heeft, ongeacht de verschillen die hij ten aanzien van anderen bezit, zal het eindresultaat zijn een zodanig veelzijdige evenwichtigheid dat daardoor mensen eindelijk eens gelukkig kunnen leven zonder gekweld te worden door teveel ziekten, teveel onheil. Maar de mens die eenzijdig is in zijn geloven en denken, in zijn geestelijke uitstraling, de mens die zich misschien te zeer bindt aan bepaalde tot de elementen behorende waarden, zal rond zich de evenwichten verstoren en daardoor voor zichzelf rampen veroorzaken, zichzelf ziekten bezorgen terwijl dat niet nodig is.

Zeg dan niet tegen uzelf: Ik heb zoveel moeilijkheden. Het is voor mij moeilijk om rustig te zijn.

Als u zegt dat de moeilijkheden voorbij zullen gaan als u maar rustig bent en dat ze eigenlijk niet zo belangrijk zijn, dan kunt u waarschijnlijk veel meer bereiken. Dan zult u misschien zover komen dat u met uw innerlijke kracht de harmonie met de elementen kunt bepalen en dat de elementen weer worden tot dat wat ze behoren te zijn: de dienaren van het bewustzijn en de uiting van de kern van alle bestaan.